

lisme ample i vigorós; oposava a la peresa immersida en una vaguedat d'ànima, l'amor a l'ofici propi i al treball heròdic; a la cobardia provincial, oposava la lliure valentia i la franquesa més oberta; oposava a les encisades, tristíssimes blaneses estètiques i morals de fi de segle, una visió de la vida, viril, alegre i lúcida.

Tot això En Fontfreda ho traduïa en arguments en les seves polèmiques, i pensava que amb arguments reduiria l'adversari o bé a les seves creències o bé a la condició disgraciosa de sofista, contrària de la bella condició de clàssic. Ell torna sovint a la distinció entre clàssic i sofista en els seus escrits, distinció treta, en els dos mots, d'un pròleg de M. G. Morente a la «Pedagogia Social» de Natorp i transitoriament acollida en el *Glosari*. Jo no crec tant com En Fontfreda que les argumentacions per sí puguin ésser gaire decisives en un procés de convicció. Jo diria que tota convicció, en el moment de produir-se té alguna cosa o molt d'estètic. Diríem que les natures individuals i col·lectives duen com en l'instint la trajectòria que llur vida seguiria si cap cosa no l'aturés i si alguna cosa a la vegada l'impel·lia. Imaginem que màximes i consells més que no normes a seguir siguin com normes només fecundes en certes natures que ja el són adequades; i que aquestes natures els reben, no com rebrien la duresa d'un manament cohibidor, sinó expansivament, alegrement, com és rebuda una franca inspiració súbita. Talment era rebuda per En Fontfreda la doctrina del *Glosari*. Aquella actitud d'una filosofia que troba la seva forma autèntica en el diàleg i que s'anomena ella mateixa dialèctica; aquesta actitud En Fontfreda la cercava quotidianament en el *Glosari*. Hi havia en la manera de cada acte seu la flexibilitat, la ironia que el bon diàleg reclama.

Així En Fontfreda era a Olot el més fervent amic de la bona sociabilitat. Per ell moviment ideològic i sociabilitat eren una mateixa cosa. Els seus articles no eren més que diàlegs amb la poca gent que sabia que els llegia.

Y ara s'escau tal vegada d'evocar aquell Fontfreda corporal, que la malaltia encorbava, que la fatalitat empobria i mal habillava, aquella cara barbuda i reflexiva, aquella vista atenta només que al pensament. Aspecte mal a propòsit per la vida de relació de la manera que intenta florir avui entre la burgesia de Barcelona. La vida de relació que volia i que era pròpia d'En Fontfreda recorda només la vida de relació